

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

יהודים, פלסטינים וישראל: שלוש היסטוריוגרפיות, תורות מוסר
וחוקות - 62580

תאריך עדכון אחרון 26-07-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): חיים גנז

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: gansch@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: לפי תיאום מראש במייל

מורי הקורס:
פרופ חיים גנז

תאור כללי של הקורס:
- בקורס תידונה גישות שונות לציונות כרעיון המכונן של ישראל: שלושה פירושים שלה והביקורת הפוסט ציונית עליה. יידונו יסודות ההיסטוריוגרפיה של היהדות הטרומ ציונית שבבסיס כל אחת מהגישות, תורות המוסר המדיני המלוות כל אחת מהן, והחוקה שכל אחת מהן מייצרת לישראל

מטרות הקורס:
העשרת הרקע הרב-תחומי של התלמידים בשאלות היסוד של החוקה הישראלית

תוצרי למידה
בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
מקווה שיוכלו להתייחס באופן עשיר יותר אל האידאולוגיה המכוננת של ישראל ואל משמעויות חוקתיות חלופיות שלה

דרישות נוכחות (%) :
מותרת העדרות משתי פגישות בלבד במהלך הסמסטר

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ודיון, הצגת ניירות עבודה, הכנה למחקר סוגיות הנדונות בקורס או סוגיות שהדיון בקורס משליך עליהן

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
שלוש גישות לשאלת הלאומיות היהודית; שלושה פירושים של זיקת היהודים לארץ-ישראל; שלושה פירושים שונים של הציונות כאידאולוגיה לאומית; והשלכות כל אחת מהגישות הנזכרות על השאלות החוקתיות, המוסדיות והטריטוריאליות שישראל ניצבת בפניהן כאשר ליחסי יהודי עם הפלסטינים בישראל/פלסטין ועם היהודים שמחוץ לישראל.

חומר חובה לקריאה:
1. הרצאת מבוא: העקרונות המכוננים של הציונות והגישות כלפיהם

2. האם מהווים היהודים אומה?
א. יסודות עיוניים:

1. John Hutchinson and Anthony D. Smith (eds.), *Nationalism*, Oxford University Press, 1994, pp. 17-21

2. Joseph Raz and Avishai Margalit, "National Self-Determination," in: Joseph Raz (ed.), *Ethics in the Public Domain: Essays in the Morality of Law and Politics*, Oxford: Clarendon Press, 1996, chap. 6, sec. 2, pp. 126-134

- ב. פוסט-ציונות: הכחשת אפשרות הלאומיות היהודית
1. שלמה זנד, מתי ואיך הומצא העם היהודי? 30-32
 2. אורי רם, הזמן של הפוסט, 30-33
 3. Daniel and Jonathan Boyarin, "Diaspora: Generation and the Ground of Jewish Identity", *Critical Inquiry* 19, no. 4 (1993), 693-725, 714-725
 4. Daniel Boyarin, *Unheroic Conduct*, 310-312
 - ג. הציונות המהותנית-קניינית: הטענה שהיהדות היא לאומית במהותה
 1. בן-ציון דינור, 'ישראל בגולה' עמ' 98-141 (מבוא לסדרת הספרים ישראל בגולה).
 2. אורי רם, הזמן של הפוסט 33-51
 3. חיים גנז, תיאוריה פוליטית לעם היהודי, 52-58
 4. Israel J. Yuval, "The Myth of the Jewish Exile from the Land of Israel", *Common Knowledge* 12(1) (2006) 16-33.
 - ד. הציונות הקונסטרוקטיביסטית-שוויונית: הטענה שהיהדות היא לאומיות במובן חלקי
 1. חיים גנז, תיאוריה פוליטית לעם היהודי, 58-63, 39-51
 2. אחד העם, 'מדינת היהודים וצרת היהדות', כל כתבי אחד העם עמ' קלה-קמג
 3. מימוש ההגדרה העצמית היהודית בפלסטיין/ארץ-ישראל
 - א. יסודות תיאורטיים: מהן זכויות היסטוריות?
 1. חיים גנז, 'זכויות היסטוריות', חיים גנז, מריכאד ואגנר עד זכות השיבה הפלסטינית: ניתוח פילוסופי של בעיות ציבור ישראליות, פרק שביעי, עמ' 225-258
 - ב. הפירוש הקנייני של הזכות ההיסטורית ומקומו בתודעה הישראלית-ציונית
 1. חיים גנז, תיאוריה פוליטית לעם היהודי, פרק שני חלק 2 עמ' 67-79
 2. אריה מורגנשטרן, "יהדות הגולה והכמיהה לציון 1240-1840, תכלת 12 (תשס"ב), 51-100
 3. David Myers, *Re-inventing the Jewish Past: European Jewish Intellectuals and the Zionist Return to History*, 144-148
 4. אליעזר שביד, מולדת וארץ יעודה: ארץ-ישראל בהגותו של עם ישראל, 208-212
 5. טליה ששון, תמצית דו"ח המאחזים
 6. שמואל הספרי ואלדד יניב, השמאל הלאומי, 7
 7. הכרזת העצמאות של מדינת ישראל
 - ג. הפירוש השוויוני של הזכות ההיסטורית
 1. רות גבזון, "המדינה היהודית" הצדקה עקרונית ודמותה הרצויה", תכלת 13 (תשס"ג), 50-88
 2. חיים גנז, תיאוריה פוליטית לעם היהודי 85-106
 - ד. פוסט-ציונות: קולוניאליזם יהודי בארץ-ישראל
 1. יואב פלד וגרשון שפיר, מיהו ישראלי: הדינמיקה של אזרחות מורכבת, בערך עמודים 27-37
 2. חיים גנז, תיאוריה פוליטית לעם היהודי 113-117
 4. לאומיות אתנו-תרבותית יהודית
 - א. יסודות תיאורטיים: לאומיות אזרחית, לאומיות אתנו-תרבותית והציונות
 1. חיים גנז, 'אידיאולוגיות לאומיות: טיפולוגיה נורמטיבית', עיון 51 (2002), 389-407
 2. חיים גנז, ציונות שוויונית, 25-30
 - ב. שני טיפוסים הצדקות ללאומיות האתנו-תרבותית והשתקפותם בציונות המהותנית-קניינית והקונסטרוקטיביסטית-שוויונית
 1. ישעיה ברלין, "לאומיות ולאומנות", זמנים 12 (1983), 4-19
 2. C. Gans, *Citizenship and Nationhood*, in Shachar et.al., *The Oxford Book of Citizenship*, Chap. 6

ג. הזכות להגדרה עצמית לאומית: הציונות ההירארכית לעומת הציונות השוויונית
1. חיים גנז, ציונות שוויונית, פרק ג 75-110

5. כמה השלכות וכמה יישומים

א. השלכות הגישות לציונות על סיכוייו של שלום יציב בישראל/פלסטין

1. חיים גנז, תיאוריה פוליטית לעם היהודי 144-159

ב. ארץ-ישראל השלמה, גבולות 1967 ועקביות ציונית

1. חיים גנז, תיאוריה פוליטית לעם היהודי 133-140

ג. חוק השבות וחוקי האזרחות של ישראל

1. Asa Kasher, "justice and Affirmative Action: Naturalization and the Law of Return", Israel Yearbook on Human Rights 15 (1985), 101-112

2. חיים גנז, ציונות שוויונית, (פרק ה 149-189)

ד. יהודי העולם וישראל: גלות, תפוצה, העדר קשר

1. חיים גנז, תיאוריה פוליטית לעם היהודי, 161-209 (פרק רביעי)

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות: